

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Kaimo geografija	

Anotacija
Kaimo geografijos dalyke analizuojama pasaulinė žemės ūkio, kaimo gyventojų ir ūkių įvairovė, priežastys, darančios įtaką teritorinei sklaidai, apžvelgiamos pagrindinės žemės ūkio šakos ir prekybos mainai. Regioninėje analizėje koncentruojamasi į Europos kaimo raidą ir teritorinę įvairovę bei apžvelgiamas produktyvistinis ir valstietiškas žemės ūkis pasirinktų valstybių ir regionų pavyzdžiais.

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: Jurgita Mačiulytė	VU Chemijos ir geomokslų fakultetas, Geomokslų institutas M. K. Čiurlionio g. 21, LT-03101 Vilnius VU Filosofijos fakulteto Ugdymo mokslų institutas, Universiteto g. 9, LT-08116 Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdyto laikotarpis	Vykdyto kalba (-os)
Mišraus mokymo(si)	Pavasario semestras	Lietuvių k.

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	134	48	86

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos
Kaimo geografijos tikslas – išugdyti šias studento kompetencijas: 1) kritišką bei analitinį mąstymą ir vertinimą; 2) racionalų argumentavimą; 3) savarankiško ir kolektyvinio darbo įgūdžius; 4) informacijos, reikalingos tolesniam profesiniam darbui, paieškos ir analizės gebėjimus.

Dalyko (modulio) studijų siekiniai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Baigęs kaimo geografijos dalį studentas turėtų gebėti: 1) įvertinti kaimo gyventojų ir jų ūkinės veiklos teritorinės sklaidos ypatumus ir dėsningumus; 2) suprasti gamtinius, socialinius ir ekonominius reiškinius vykstančius kaimo erdvėje; 3) nustatyti kaimiškų teritorijų vystymo problemas ir pasiūlyti jų sprendimų galimybes; 4) analizuoti ES žemės ūkio ir kaimo politiką ir jos įtaką kaimo visuomenei ir teritorijai; 5) numatyti Lietuvos kaimo plėtros galimas perspektyvas priklausomai nuo politinio, ekonominio ir socialinio konteksto;	Probleminis dėstymas, vaizdinės (žemėlapiai, schemas, nuotraukos) medžiagos pristatymas ir analizė, diskusija aktualiais kaimo vystymo klausimais, iliustracinių pavyzdžių paieška ir debatai.	Egzaminas

Temos	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys

	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratytos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
Įvadas į kursą. Dalyko aprašo ir literatūros pristatymas.	1						1		
1.KAIMO GEOGRAFIJA VISUOMENINĖS GEOGRAFIJOS VYSTYMO SI KONTEKSTE: Kaimo geografijos raida, tyrimo objektai ir metodai. Kaimiškų teritorijų išskyrimo metodikos.	2			1			3		
2. PASAULINĖ ŽEMĖS ŪKIO ĮVAIROVĖ IR MAISTO PRODUKTŲ SISTEMA								40	
2.1. Faktorai, lemiantys žemės ūkio teritorinį paplitimą. Gamtinių faktorių svarba žemės ūkio veiklai. Istorinis palikimas. Transporto reikšmė žemės ūkio gamybai. Ekonominių ir kultūrinių veiksnių svarba žemės ūkio teritorinei plėtrai.	2			1			3		Literatūros, statistinių ir kartografinių duomenų rinkimas ir analizė.
2.2. Pasaulio žemės ūkio naudojimosi žemė – strateginis žemės ūkio gamybos resursas. Žemės ūkio naudmenų paplitimas pasaulyje. Žemės ūkio naudmenų plotų raida. Žemės ūkio paskirties žemės pasaulinė rinka.	1			1			2		
2.3. Ūkių įvairovė. Žemės nuosavybės formų, ūkių dydžių, naudojamų gamybos priemonių ir gamybos tikslų įvairovė ir teritoriniai skirtumai. Intesyvus ir ekstensyvus žemės ūkis.	2			1			3		
2.4. Pasaulinė žemės ūkio ir maisto produktų prekyba. Grūdinių, tropinių kultūrų ir gyvulininkystės produktų pagrindiniai arealai ir pasauliniai prekybos mainai.	2			1			3		
2.5. Pasaulinė maisto produktų paklausa ir pasiūla. Pasaulio gyventojų mityba : neprievalgis ir persivalgymas. Žemės ūkio produktų poreikio augimas ir būdai didinti žemės ūkio produktų gamybą.	2			1			3		
2.6. Kaimo gyventojai pasaulyje. Kaimo gyventojų struktūros raida ir teritoriniai skirtumai.	1			1			2		
2.7. Žemės ūkio neigiamas poveikis aplinkai. Žemės ūkio daroma įtaka klimato kaitai ir biologinei įvairovei. Vandens problema kaimiškose teritorijose.	1			1			2		
2.8. Naujos ūkininkavimo formos ir vartotojų poreikiai. Ekologinis ir „trumpo atstumo“ žemės ūkis. Europos Sąjungos kokybės ženklais (SKVN, SGN ir GTG).	1			1			2		
3. EUROPOS KAIMO GEOGRAFIJA								30	
3.1. Istorinis palikimas. Žemės ūkio modelio sąvoka ir kaimo visuomenės įvairovė XIX a.pab.- XX a.praadžioje: stambių ūkių Europa (D. Britanijos, Prūsijos ir Rusijos imperijos žemės ūkiai, Pietų Europos latifundinis ūkis), Šiaurės Europos demokratinė kaimo visuomenė. Kolektyvinis žemės ūkis Vidurio Europoje.	2			1			3		
3.2. Vakarų Europos kaimo visuomenė ir agrarinės teritorijos. Vakarų Europos žemės ūkio vystymasis XX a. II pusėje (BŽŪP įtaka	2			1			3		

žemės ūkio raidai). Agrarinių struktūrų ir sistemų transformacija. Vakarų Europos agrariniai regionai. Sociodemografinės tendencijos Vakarų Europos kaime.									
3.3. Agrariniai pertvarkymai Vidurio Europoje. Istorinis palikimas. Dekolektyvizacijos procesas Vidurio Europoje. Agrarinių struktūrų įvairovė pokolektyvinėje erdvėje.	2			1			3		Literatūros, statistinių ir kartografinių duomenų rinkimas ir analizė.
3.4. Agrarinės struktūros ir sociodemografinės tendencijos Europos kaime. Ūkių, darbo jėgos, ekonominės diversifikacijos teritoriniai skirtumai.	2			1			3		
3.5. Lietuvos kaimo visuomenės ir teritorijos raida XX – XXI amžiuje. Daniškasis žemės ūkio modelis tarpukaryje. Kolektyvinis žemės ūkis. Dekolektyvizacijos procesas ir naujų ūkininkavimo formų kūrimasis žemės ūkyje. Agrarinių transformacijų socialinės išdavos. Žemės ūkio teritorinės sistemos kaita po nepriklausomybės atkūrimo. Kaimo gyventojų teritorinė sistema. Kaimo plėtros tendencijos Lietuvai įstojus į ES.	5			1			6		
4. AGRARINIŲ SISTEMŲ ĮVAIROVĖ PASAULYJE								6	
4.1. Produktyvistinis žemės ūkis. JAV žemės ūkis ir agrarinės teritorijos.	2			1			3		Literatūros, statistinių ir kartografinių duomenų rinkimas ir analizė.
4.2. Valstietiškas žemės ūkis. Mažų ūkių įvairovė ir raidos tendencijos pasaulyje. Vakarų Afrikos žemės ūkis.	2			1			3		
5. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas								10	
Iš viso	32			16			48	86	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	70	Pavasario egzaminų sesija	<p>Už kursą atsiskaitoma egzaminu raštu. Egzamino bilietą sudaro dvi dalys, vertinamos 10 balų sistemoje atskirai. Miesto geografijos dalį sudaro trys atviri klausimai iš 1-2, 3 bei 4 dalyko temų; atskirai 10 balų sistemoje vertinamas atsakymas į kiekvieną klausimą, bendras pažymys skaičiuojamas vedant aritmetinį vidurkį.</p> <p>Kaimo geografijos dalį sudaro trys atviri klausimai iš kiekvienos dalyko temos; atskirai 10 balų sistemoje vertinamas atsakymas į kiekvieną klausimą, bendras pažymys skaičiuojamas vedant aritmetinį vidurkį. Vertinama 10 balų sistemoje, vėliau sumuojant dauginama iš svorio koeficiento 0,7 (70%).</p> <p>Galutinį vertinimą 10 balų sistemoje sudaro pažymių už abi dalis vidurkis.</p> <p>Vertinimo kriterijai: 9-10 – Puikios arba labai geros žinios ir gebėjimai. Sugebama vertinti. 8 – geros žinios ir gebėjimai, gali būti neesminių klaidų. Sugebama apibendrinti. 7 – Vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų. Sugebama analizuoti. 6 – Žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra esminių</p>

			klaidų. Sugebama taikyti žinias. 5 – Žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus, daug klaidų. Sugebama suprasti. 1-4 – Netenkinami minimalūs reikalavimai.
Praktikos darbai	30	Iki paskutinės praktikos darbų dienos	Kiekvienas praktikos darbas yra vertinamas 10 balų sistemoje, vėliau išvedamas aritmetinis vidurkis, kuris dauginamas iš svorio koeficiento 0,3 (30%). Neatlikus nors vieno praktikos darbo neleidžiama laikyti egzamino.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
Chevalier P., Mačiulytė J., Prapiestienė R.	2010–2011	Vidurio ir Rytų Europos kaimas ES kontekste	<i>Annales Geographic ae</i> , 43-44, pp. 116–127.	
Jonas, A. E. G., McCann, E., Thomas, M.	2015	Urban Geography: A Critical Introduction		Malden, Oxford, Chichester: Wiley-Blackwell
Knox, P. L., McCarthy, L. M.	2005	Urbanization: An Introduction to Urban Geography		Upper Saddle River: Pearsons Education
LeGates, R. T., Stout, F. (ed.)	2003	The City Reader		London, New York: Routledge
Mačiulytė J.	2008	<i>Europos kaimo geografija</i>		CD, VU ir M.Mažvydo bibliotekos.
Mačiulytė J.	2006	Kaimiškų teritorijų transformacija po nepriklausomybės atkūrimo	<i>Annales Geographic ae</i> , XXXIX, T. 2, p.5-14.	
Pacione M.	2009	Urban geography: a global perspective		London, New York: Routledge
Vanagas, J.	2003	Miesto teorija		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
Vanagas, J.	2008	Urbanistikos pagrindai		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
	2020	Lietuvos maisto ir žemės ūkis 2019		LAEI, Vilnius, elektroninė prieiga: http://www.laei.lt
Woods M.	2005	Rural Geography		Sage, Londonas.
Papildoma literatūra				
Aleksa J.	1932	Ūkininko ūkis ir ūkininkas XX amžiaus viduryje		Kaunas
Benevolo, L.	1998	Europos miesto istorija		Vilnius: Baltos lankos
Bridge, G., Wattson, S.	2002	A Companion to the City		London: Blackwell
Ciegis, R., Pareigis, R.	2010	Darnųjų miestų ekonomika		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Gottdiener, M. , Budd, L.	2005	Key concepts in urban studies		London: SAGE Publications
Knox, P., Pinch, S.	2006	Urban Social Geography: an introduction		Harlow: Pearson/Prentice Hall
Musteikis A.	1948	Lietuvos žemės ūkis ir statistika		Dillingenas
Paddison, R. (ed.)	2001	Handbook of Urban Studies		London-Thousand Oaks-New Delhi: SAGE Publications.
Povilaitis B.	1988	Lietuvos žemės ūkis 1918-		Torontas

		1940: jo raida ir pažanga	
Šešelgis, K.	1996	Lietuvos urbanistikos istorijos bruožai (nuo seniausių laikų iki 1918 m.)	Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla
Vanagas, J.	2012	Nuo urvinio būsto iki šiuolaikinio megalopolio	Vilnius: VGTU leidyklaTechnika
Povilaitis B.	1988	Lietuvos žemės ūkis 1918-1940: jo raida ir pažanga	Torontas
Vaskela G.	1998	Žemės reforma Lietuvoje 1919-1940	Vilnius

COURSE UNIT DESCRIPTION

Course unit title	Code

Annotation

Lecturer(s)	Department, Faculty
Coordinating:	
Other:	

Study cycle	Type of the course unit

Mode of delivery	Semester or period when it is delivered	Language of instruction

Requisites	
Prerequisites:	Co-requisites (if relevant):

Number of ECTS credits allocated	Student's workload (total)	Contact hours	Individual work

Purpose of the course unit: programme competences to be developed
...

Learning outcomes of the course unit	Teaching and learning methods	Assessment methods

Course content: breakdown of the topics	Contact hours	Individual work: time and assignments

	Lectures	Tutorials	Seminars	Workshops	Laboratory work	Internship/work placement	Contact hours, total	Individual work	Assignments
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
...									
Total									

Assessment strategy	Weight %	Deadline	Assessment criteria

Author	Publishing year	Title	Issue of a periodical or volume of a publication; pages	Publishing house or internet site
Required reading				
Recommended reading				